

scenariusz

Czy Jezus był uchodźcą?

tryb
synchroniczny

religia

klasa
V-VI

45 min

Podczas zajęć uczniowie i uczennice dowiadują się, dlaczego dana osoba staje się uchodźcą lub uchodźczynią. Poprzez postawienie się w sytuacji Świętej Rodziny młodzież zastanawia się, z jakimi wyzwaniem mierzą się ci, którzy są zmuszeni opuścić swoje miejsce zamieszkania. Ważnym elementem lekcji są rozważania na temat tego, jak młodzież może pomóc w integracji młodych uchodźców i uchodźczyń w środowisku szkolnym.

Pytania kluczowe

Dlaczego rodzina Jezusa uciekła do Egiptu?

Co możesz zrobić, aby twój kolega uchodźca i twoja koleżanka uchodźczyni czuli się dobrze w twojej klasie?

Cele zajęć:

- Wyjaśnisz, kim są uchodźca i uchodźczyni
- Zastanowisz się, czy można powiedzieć, że Jezus był uchodźcą
- Wymienisz trudności, z jakimi spotykają się uchodźcy i uchodźczynie w nowym kraju
- Podasz 3 przykłady zachowań, które pomogą uczniom uchodźcom i uczennicom uchodźczyniom dobrze czuć się w twojej szkole

Materiały i narzędzia:

- prezentacja do wyświetlania
- Pismo Święte
- narzędzie do zbierania pomysłów uczniów i uczennic (np. AnswerGarden lub Jamboard)
- narzędzie do tworzenia wspólnych dokumentów

Związek z podstawą programową:

A.1.1, A.1.2, A.1.3, A.1.4.

Do scenariusza dołączona jest prezentacja prowadząca krok po kroku przez przedstawione w scenariuszu treści. Polecenia zadań dla uczniów i uczennic zostały ujęte w prezentacji.

Zadania z punktów 4 i 6 proponujemy wykonać w zespołach trzyosobowych, ale w przypadku trudności technicznych (czy jakichkolwiek innych) związanych z podziałem na grupy z powodzeniem można zaproponować zamiast tego pracę indywidualną, ułatwiając sobie i uczniom oraz uczennicom organizację lekcji.

Przebieg zajęć

- 1** Wylosuj jedną osobę w klasie i poproś, aby przeczytała na głos fragment Pisma Świętego Mt 2, 13–15. Upewnij się, czy wszyscy mają dostęp do tego fragmentu (np. widzą go na prezentacji) i poproś, aby młodzież w zeszycie zapisała odpowiedzi na poniższe pytania.
 - Kto uciekł do Egiptu?
 - Dlaczego rodzina Jezusa uciekła do Egiptu?
 - Jak długo tam pozostała?
- 2** Ustalcie wspólne odpowiedzi na powyższe pytania, a następnie zapytaj uczniów i uczennice: Czy także dzisiaj ludzie muszą uciekać ze swoich krajów? W jakich sytuacjach? Zapytaj młodzież, czy wie, kim są uchodźca i uchodźczyni. Możesz się odnieść do omawianego fragmentu Pisma Świętego: „Wstań, weź Dziecię i Jego Matkę i uchodź do Egiptu...”.
- 3** Przeczytaj grupie artykuł 56 punkt 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz przytocz definicję uchodźcy zgodnie z zapisami Konwencji genewskiej z 1951 roku (oba fragmenty poniżej i w prezentacji), a następnie zadaj pytanie: Czy na tej podstawie Jezus mógłby zostać uznany dziś za uchodźcę w Polsce?

Konstytucja RP art. 56, pkt 2 z dnia 2 kwietnia 1997 roku:

Cudzoziemcowi, który w Rzeczypospolitej Polskiej poszukuje ochrony przed prześladowaniem, może być przyznany status uchodźcy zgodnie z wiążącymi Rzeczpospolitą Polską umowami międzynarodowymi.

Konwencja genewska z 1951 roku:

Uchodźca jest to osoba, która na skutek uzasadnionej obawy przed prześladowaniem z powodu swojej rasy, religii, narodowości, przynależności do określonej grupy społecznej lub z powodu przekonań politycznych przebywa poza granicami państwa, którego jest obywatelem, i nie może lub nie chce z powodu tych obaw korzystać z ochrony tego państwa, albo która nie ma żadnego obywatelstwa i znajdując się na skutek podobnych zdarzeń, poza państwem swojego dawnego stałego zamieszkania nie może lub nie chce z powodu tych obaw powrócić do tego państwa.

Więcej na temat dokumentów obowiązujących Polskę w sprawie uchodźców i uchodźczyń na stronie internetowej <http://uchodzcy.info/>. Akty i regulacje prawne:

<http://uchodzczy.info/infos/akty-i-regulacje-prawne/>.

Wyjaśnij, że powodem ucieczki Jezusa do Egiptu było prześladowanie ze strony Heroda. Zgodnie z Konwencją genewską taki powód byłby współcześnie uznany za podstawę, aby ubiegać się o status uchodźcy. Warto jednak pamiętać, że w czasach Jezusa nie obowiązywały wspomniane powyżej akty prawne, dlatego należy traktować takie rozważania jedynie teoretycznie.

- 4** Połącz uczniów i uczennice w trzyosobowe grupy. Poproś, aby wyobrazili sobie, że są rodziną Jezusa, która ucieka przed prześladowaniem współcześnie. Niech spróbują się utożsamić z rodziną uchodźczą i sytuacją, w której się ona znalazła. Poinformuj, że zadaniem każdej grupy-rodziny jest wypisanie trudności, jakie uchodźcy i uchodźczynie mogą napotkać w nowym kraju, oraz nazwy przedmiotów, których może im brakować w nowej rzeczywistości.

Młodzież może umieścić swoje odpowiedzi w formularzu chmury AnswerGarden: <https://answergarden.ch/>. Opcja chmury słów dostępna jest również w innych aplikacjach do pracy online, np. Mentimeter. W tym punkcie możecie też skorzystać z innego narzędzia, które pozwoli dobrze zwizualizować odpowiedzi uczniów i uczennic. Np. z prostego i darmowego Jamboarda zawartego w bezpłatnym pakiecie Google. Pod tym linkiem znajdziesz przykładową planszę z odpowiedziami do tego zadania: <https://jamboard.google.com/d/1FwGsk2Wq0aQOoHAJZFRGjtGQKXGlnR5td3sTZTh8dUY/viewer>. Możesz ją skopiować do swojego dysku i wykorzystać na lekcji.

- 5** Przeprowadź z młodzieżą krótką pogadankę na temat współczesnych przyczyn uchodźstwa i migracji (najczęstsze powody migracji znajdują się poniżej oraz na osobnych slajdach w prezentacji).

Najczęstsze obecnie powody migracji:

- *ekonomiczne (migracja w celu poprawy poziomu życia, czasem do kraju o wyższym statusie ekonomicznym. Decyzje o takim wyjeździe często są podejmowane w związku z otwarciem dla cudzoziemców i cudzoziemek rynku pracy, jak w przypadku wyjazdów Polaków i Polek w granicach Unii Europejskiej, bądź zapotrzebowaniem na pracowniczki i pracowników sezonowych czy gotowych do podjęcia się zajęć trudnych lub niepopularnych wśród mieszkańców i mieszkank danego kraju. Dotyczy to także migracji wewnętrznych, na przykład migracji ze wsi do miast obywateli i obywaterek danego kraju w poszukiwaniu pracy, w celu zmiany pracy);*
- *biznesowe (związane z działalnością zawodową przyjazdy do kraju, w którym istnieje możliwość legalnej pracy, choć status ekonomiczny tego kraju nie musi być lepszy od statusu kraju pochodzenia; na przykład nauczyciele i nauczycielki języków obcych, przedsiębiorcy i przedsiębiorczynie);*

- edukacyjne i naukowe (przyjazdy do kraju, w którym można zdobyć wykształcenie, zrealizować badania, na przykład studenci i studentki, badacze i badaczki);
- zapewnienie bezpieczeństwa (przyjazdy osób prześladowanych lub obawiających się prześladowań w swoim kraju do krajów gwarantujących bezpieczeństwo, na przykład uchodźcy i uchodźczynie);
- środowiskowe (opuszczenie obszarów szczególnie zagrożonych klęskami żywiołowymi lub obszarów o niedoborze wody pitnej – pustynniejących);
- konflikty zbrojne (niosą one za sobą tysiące ofiar i zmuszają miliony osób do opuszczenia swoich domów. Masowe migracje stanowią ogromne wyzwanie – w skali zarówno globalnej, jak i lokalnej. Szacuje się, że łączna liczba uchodźców, uchodźczyń i osób przesiedlonych wewnątrz kraju wynosi obecnie na całym świecie prawie 60 milionów).

Źródło: Kinga Białek, aktualizacja, Anna Paluszek, Migracje na świecie, Kurs internetowy „Edukacja globalna z klasą”, Centrum Edukacji Obywatelskiej 2011, aktualizacja 2016, https://migracje.ceo.org.pl/sites/migracje.ceo.org.pl/files/o_migracjach.pdf.

Więcej informacji:

Elżbieta Krawczyk, Migracje w kontekście globalnym, kurs internetowy „Rozmawiajmy o uchodźcach”, Centrum Edukacji Obywatelskiej 2016, <http://bit.ly/KursMigracjeGlobalnie>.

Draginja Nadaždin, Współczesny kryzys uchodźczy w świetle badań Amnesty International, „Akcja-Integracja”, Stowarzyszenie Dla Ziemi przy współpracy z Fundacją Sam Dżub Ling, Fundacją Instytut Kultury Cyfrowej oraz Stowarzyszeniem Kobiet Łaziszczanki, <http://bit.ly/AIKryzysuchodźczy>.

Zuzanna Rejmer, Paulina Szczygieł, Sytuacja uchodźców w Polsce i na świecie. Poradnik dla nauczycieli szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, PAH, 2013, <http://bit.ly/PAHSytuacjaUchodźców>.

Agnieszka Florczak, Uchodźstwo, w: Organizacje międzynarodowe w działaniu, red. Agnieszka Florczak, Alicja Lisowska, 2014, <http://bit.ly/AFlorczakUchodźstwo>.

6

Odnieś się do Celów Zrównoważonego Rozwoju, które zwracają uwagę na fakt, że przyczynami migracji są m.in. ubóstwo, zmiana klimatu i konflikty zbrojne. Cele Zrównoważonego Rozwoju 1., 13. i 16. skupiają się na rozwiązaniu tych kwestii. Możesz pokazać plansze dotyczące tych Celów ze strony: <http://bit.ly/PlanszeCZR>.

Według Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) kwestia migracji międzynarodowych stanowi jedno z największych wyzwań, przed którymi stoi świat. W 2015 roku przywódcy i przywódczynie ze 193 krajów państw członkowskich ONZ, między innymi z Polski, uwzględnili kwestię migracji (w tym m.in. potrzebę przeciwdziałania konfliktom zbrojnym, klęskom żywiołowym, które stanowią przyczynę migracji) jako jeden z najważniejszych postulatów w Agendzie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030. Oznacza to, że do końca 2030 roku rządy krajów, które podpisały ten dokument, mają za zadanie zapewnić pokój na świecie i godne życie wszystkim jego mieszkańcom i mieszkankom. Źródło: J. Godorowska, Co to są cele zrównoważonego rozwoju i w jaki sposób wiążą się z migracjami?, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2017,

<http://bit.ly/PoczytajmyCZRMigracje>. Więcej informacji: *Migracje w Agendzie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030, Międzynarodowa Organizacja do Spraw Migracji*, <http://bit.ly/SDGMigracje>.

- 7** Poproś uczestników i uczestniczki lekcji, aby wyobrazili sobie, że Jezus, Maryja i Józef otrzymują dzisiaj status uchodźców i uchodźczynie i zamieszkują w Polsce: Jezus będzie twoim kolegą w klasie. Jak możesz mu pomóc? Co możesz zrobić, aby twój kolega uchodźca i twoja koleżanka uchodźczynie czuli się dobrze w twojej klasie? Poproś młodzież o ponowną pracę w trójkach i wypisanie jak największej liczby pomysłów.

Możliwe odpowiedzi: przywitać się, uczyć polskich słów na przerwach, nauczyć się kilku słów w jego, jej języku ojczystym, usiąść z nim, z nią w ławce, podzielić się drugim śniadaniem, oprowadzić go, ją po szkole, nauczyć się poprawnie wypowiadać jego, jej imię, uczyć się od siebie nawzajem.

Pomysły młodzież może spisywać w zeszytach lub dokumencie online, do którego wszyscy będą mieli dostęp. Ważne, by uczniowie i uczennice mieli świadomość, że będą je odczytywać na forum. Dzięki temu sami będą mogli się upewnić, czy mają dostęp do wyniku pracy swojej grupy. Jeśli podczas realizacji punktu 4 tego scenariusza korzystaliście już z Jamboarda, warto ponowić użycie tego znanego już narzędzia, tworząc dla każdej z grup osobną "kartkę" w tym samym dokumencie. Ułatwi to omawianie wyników prac zespołów z punktu 7.

- 8** Poproś grupy o odczytanie pomysłów po kolei. Spisuj je w miejscu widocznym dla wszystkich (lub pokaż wyniki prac grup we wspólnym dokumencie online).

Powiedz, że Jezus ze swoją innością, kulturą może być dla nas skarbem, jeśli pomożemy Mu odnaleźć się w nowej rzeczywistości i postanowimy wykorzystać jego zasoby: wiedzę, umiejętności, zainteresowania itp.

- 9** Wytłumacz klasie, że dzisiaj na świecie jest bardzo dużo rodzin, które są w takiej samej sytuacji jak niegdyś rodzina Jezusa. Uchodźcy i uchodźczynie uciekają ze swoich krajów i szukają zrozumienia, pomocy w kraju, który da im schronienie. Myśląc o tych osobach, zaproponuj wspólne odmówienie modlitwy w intencji wszystkich uchodźców i uchodźczyń na świecie (modlitwa znajduje się w prezentacji).

Praca domowa:

Poproś uczniów i uczennice, aby odnaleźli w serwisie YouTube Kolędę dla tęczowego Boga, posłuchali jej, a następnie zapisali w zeszycie fragmenty, które odnoszą się do doświadczenia uchodźców i uchodźczyń.

Źródła:

Wspólnoty schronienia. Uchodźcy w mojej parafii – zadanie na dziś, Fundacja Polskie Forum Migracyjne, 2018.

Daniel Flis, *Jezus był uchodźcą? Ochojska kontra Paczuska. Paczuska kontra papież Franciszek*, 27.12.2016, <https://oko.press/jezus-byl-uchodzca-ochojska-kontra-paczuska-paczuska-kontra-papiez>.

Joanna Gierak-Onoszko, *Czy Jezus był uchodźcą? Sam Kościół jest w tej sprawie podzielony*, 28.12.2016,

<https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/kraj/1688664.1.czy-jezus-byl-uchodzca-sam-kosciol-jest-w-tej-sprawie-podzielony.read> .

Ks. Jan Kaczkowski, Joanna Podsadecka, *Dasz radę. Ostatnia rozmowa*, Kraków 2016.

Materiały merytoryczne z programu „Rozmawiajmy o uchodźcach”, Centrum Edukacji Obywatelskiej 2016–2019, <https://migracje.ceo.org.pl>.

Julia Godorowska, *Co to są cele zrównoważonego rozwoju i w jaki sposób wiążą się z migracjami?*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2017, <http://bit.ly/PoczytajmyCZRMigracje>.

Kinga Białek, aktualizacja Anna Paluszek, *Migracje na świecie, Kurs internetowy „Edukacja globalna z klasą”*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2011, <http://bit.ly/OMigracjach>.

Elżbieta Krawczyk, *Migracje w kontekście globalnym, Kurs internetowy „Rozmawiajmy o uchodźcach”*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2016, <http://bit.ly/KursMigracjeGlobalnie>.

Akty i regulacje prawne, <http://uchodzcy.info/infos/akty-i-regulacje-prawne>.

Scenariusz pochodzi z publikacji „Edukacja globalna na zajęciach religii w szkole podstawowej” wydanej przez Centrum Edukacji Obywatelskiej w 2019 roku w ramach projektu „W świat z klasą”. Publikacja dostępna pod adresem: <http://bit.ly/PublikacjaReligia>.

Digitalizacja w ramach projektu „W świat z klasą” w 2021 roku.

Autorka: Iwona Pieronek-Tokarz

Digitalizacja: Katarzyna Dzieciolowska, Iwona Pieronek-Tokarz

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej.

